

Karma:

Hinduisticko-buddhistické pojetí nevyhnutelného propojení příčin a následků. Karma může být „bílá“ i „černá“, zdravá i nezdravá, prospěšná i neprospěšná, ale i neutrální – a to v různé míře a v závislosti na činnosti Mysli, Mluvy a Těla, jež uvádějí do pohybu akce i reakce karmy. Příklad „černé“ karmy: když se zemědělské podnikání poháněné tupou chtivostí snaží o agresiivní zvyšování výnosů využíváním jedovatých chemikálií, půda posléze zareaguje tím, že se znehodnotí, stane se neúrodnou a zcela odmítne život své překvapené a nerozumné správce. Jiný příklad: když je americká veřejnost lhostejná k válečnému utrpení, jemuž americká vláda vystavuje vzdálené národy od Indočíny po Střední Ameriku, tato bezcitnost veřejnosti musí postupně ovlivnit i samotný stav důvěry a loajálnosti mezi občany a vládou v zemi. Přeneseno do soukromého života – otec, který se nestaral o své děti, se může dočkat toho, že nebude mít nikoho, kdo by mu poskytl oddanou podporu u smrtelného lože.

Konstelaci karmy je možno ovlivnit a síly v ní působící ozdravět cílenou meditací, aktivizací vědomí, vyhodnocováním. To vše může vést k ráznému očistění karmy. Tradice nám říká, že citlivý učitel, který sám překonal vlastní karmu, bude schopen pomoci jiným hledajícím/učedníkům/občanům, aby se propracovali od „černých“ situací přes „bílé“ až k holisticky chápané základní zkušenosti, ke stavu a činnosti ducha, jež nejsou ničím podmíněné, ke schopnosti vidět sebe jako jiné, k osvobození od karmy, jak je dokumentují příklady Mahátmy Gándhího, některých buddhistů nebo indiánských náčelníků.

Poznámka k básni *Železný oř* (1966)